

11.07

piątek, 19.00
NFM, Sala Główna ORLEN

VIVA L'OPERA

KONCERT MIĘDZYNARODOWEJ AKADEMII WIOŁONCZELOWEJ

Polish Cello Quartet, fot. Łukasz Rajchert

Polish Cello Quartet:

Tomasz Daroch, Wojciech Fudala, Krzysztof Karpeta, Adam Krzeszowiec – wiolonczele
Raphael Wallfisch, Răzvan Suma, Magdalena Bojanowicz-Koziak,
Yan Khmelevsky, Mikołaj Cieślak – wiolonczele
Orkiestra Wiolonczelowa MAW

Program:

Wilhelm Fitzenhagen (1848–1890)

Concert-Walzer op. 31 na cztery wiolonczele [7']

Wykonawcy: Polish Cello Quartet

Georges Bizet (1838–1875)

Suita Carmen (oprac. na 5 wiolonczel W. Thomas-Mifune) [6']

Wykonawcy: Răzvan Suma, Polish Cello Quartet

Alfredo Piatti (1822–1901)

Serenada D-dur (oprac. na 8 wiolonczel G. Sollima) [6']

Wykonawcy: Răzvan Suma, Magdalena Bojanowicz-Koziak, Yan Khmelevsky,
Mikołaj Cieślak, Polish Cello Quartet

Gioacchino Rossini (1792–1868)

Uwertura do opery *Wilhelm Tell* (oprac. na 6 wiolonczel G. Seymour) [11']

Wykonawcy: Răzvan Suma, Magdalena Bojanowicz-Koziak, Polish Cello Quartet

David Popper (1843–1913)

Polonaise de concert op. 14 (oprac. K. Mackerell) [7']

Antonín Dvořák (1841–1904)

Klid (Cisza leśna) B. 182 (oprac. H. Krzeszowiec) [6']

Wykonawcy: Raphael Wallfisch, Orkiestra Wiolonczelowa MAW

Gioacchino Rossini

Uwertura do opery *Cyrulik sewilski* (oprac. S. Watkins) [8']

Wilhelm Kaiser-Lindemann (1940–2010)

Bossa Nova Philharmonica na orkiestrę wiolonczelową [5']

Wykonawcy: Orkiestra Wiolonczelowa MAW

Współorganizatorzy:

Prosimy o nagradzanie
artystów brawami
po zakończeniu
całego utworu.

Każdego lata Międzynarodowej Akademii Wioloncelowej towarzyszą wydarzenia, podczas których można podziwiać kunszt wykładowców prowadzących kursy. Podczas MAW z młodymi muzykami pracują czołowi europejscy wiolonceliści, wydarzenia te są więc zawsze dla melomanów prawdziwą gratką. W tym roku zagranicznymi gośćmi będą Raphael Wallfisch i Răzvan Suma. Jako że jednym z celów przedsięwzięcia, za które odpowiedzialni są muzycy Polish Cello Quartet, a zatem Tomasz Daroch, Wojciech Fudala, Krzysztof Karpeta oraz Adam Krzeszowiec, jest popularyzacja zwyczaju gry w zespołach wioloncelowych, w NFM usłyszeć będzie można cały wachlarz tego typu składów – od wioloncelowego kwartetu po pełną orkiestrę. Program finałowego koncertu przeszyty został złotą nicią najwspanialszych dziewiętnastowiecznych operowych wyjątków.

Poza duchami bohaterów muzycznych dramatów artyści przywoływać będą też herosów swojego instrumentu. Do takich postaci należał na pewno Wilhelm Fitzenhagen. W 1868 roku niemiecki mistrz wiolonceli znalazł zatrudnienie w słynnej Dresden Hofkapelle, z którą szybko zaczął występować jako solista. W 1870 roku został wykładowcą Konserwatorium Moskiewskiego. Niedługo po przybyciu do Rosji zdobył reputację największego mistrza i nauczyciela gry na wiolonceli w tym kraju. Zaprzyjaźnił się też z Piotrem Czajkowskim, który zadedykował mu *Wariacje na temat rokoka A-dur* op. 33. Nie usatysfakcjonowały one Niemca – wprowadzał w nich liczne zmiany i prosił kompozytora o dodatkowe przeróbki. Czajkowskiemu zdarzało się reagować na nie z wściekłością, w końcu jednak zaakceptował modyfikacje. Inwencja Fitzenhagena znajdowała ujście również w jego własnej twórczości – sam napisał ponad sześćdziesiąt utworów. Partia pierwszej wiolonceli jego *Concert-Walzer* składającego się ze wstępu i pięciu tanecznych numerów z pewnością daje nam pewien wgląd w wyjątkowy warsztat wykonawczy muzyka. Opracowanie kolejnego utworu w programie także jest dziełem artysty będącego zarówno wioloncelistą, jak i kompozytorem. Aranżację najśłynniejszych melodii z *Carmen* Thomas-Mifune oparł na słynnej *Carmen Fantasy* hiszpańskiego wirtuoza skrzypiec Pabla de Sarasatego. W ornamentальной formie usłyszymy zatem te fragmenty najśłynniejszej opery Georges'a Bizeta (a być może najśłynniejszej w ogóle), w której w najbardziej sugestywny sposób francuskiemu twórcy udało się uchwycić iberyjski koloryt rozgrywanej się w andaluzyjskiej scenerii opowieści o pięknej i niepokornej cygańskiej dziewczynie. Zaraz potem muzycy przypomną postać genialnego dziewiętnastowiecznego włoskiego wioloncelisty Alfreda Piattiego, szczególnie cenionego przez

Ferenca Liszta, który nazwał go „Paganinim wiolonczeli” i obdarował instrumentem pochodzącym ze słynnego lutniczego warsztatu Amatich. Odbił on liczne, choć nie zawsze opłacalne pod względem finansowym, podróże artystyczne. Na kilkadziesiąt lat osiadł w Londynie, a do ojczyzny powrócił na niedługi czas przed śmiercią w 1901 roku. Co ciekawe, Piatti nigdy nie zaadaptował się do gry z nóżką mimo upowszechnienia tej metody w jego czasach. Wolał, na sposób barokowy, opierać pudło rezonansowe wiolonczeli na udach. Skomponowana przez niego *Serenada D-dur* pełna jest urzekających dialogów między dwoma solistami. Dekady po Piattim do tej rozmowy włączył się znany – również z występów w NFM – wirtuoz Giovanni Sollima, transkrybując partię akompaniamentu na zespół wiolonczelowy. *Wilhelmowi Tellowi* Gioacchina Rossiniego wykonanemu po raz pierwszy w 1829 roku w Paryżu daleko do popularności *Carmen* Bizeta. Najbardziej znaną częścią tego dzieła jest rozbudowana ilustracyjna *Uwertura*, przez Hectora Berlioza porównana wręcz do czteroczęściowej symfonii. Nietrudno dopatrzeć się w niej inspiracji Beethovenowską *Pastoralną*. Operowe otwarcie w istocie zbudowane jest z czterech obrazów. Rozpoczyna je rozpisane oryginalnie na wiolonczele i kontrabasy muzyczne przedstawienie świtu. Kolejny fragment to mistrzowsko przedstawiona burza, po której następuje krótkie pastorałne ogniwo eksponujące brzmienie instrumentów dętych drewnianych. Fanfara otwiera kończący uwerturę marsz utrzymany w rytmie galopu. Z powodu niezliczonych przykładów wykorzystania na ekranach kinowych i telewizyjnych trudno nie skojarzyć go z obrazem jazdy konnej, mimo że motyw ten w operowym librecie wcale nie występuje.

Po przerwie artyści zaprezentują kompozycję muzyka, w którego historii wspomniana *Uwertura* odegrała istotną rolę (i vice versa). To właśnie David Popper bowiem wykonał przepiękne solo z wstępu opowieści o szwajcarskim bohaterze, które zabrzmiało podczas otwarcia budynku Opery Wiedeńskiej przy wiedeńskim Ringu. Popper do orkiestry operowej trafił z rekomendacji samego Hansa von Bülowa, dzieląc potem obowiązki jej koncertmistrza z pracą pierwszego wiolonczelisty Filharmoników Wiedeńskich. Rozwijająca się kariera Poppera jako solisty przeszkodziła jednak jego dalszej pracy w orkiestrach. Poza wieloma krajami europejskimi artysta występował też w Ameryce. Był także wybitnym pedagogiem, a grono jego uczniów to właściwie cała osobna gałąź wiolonczelowej tradycji. W miarę rozwoju akcji nasycany coraz bardziej elementami wirtuozowskiego popisu *Polonaise de concert* jego autorstwa zgodnie z tytułem utrzymany jest w tanecznym rytmie znanym europejskiej publiczności z utworów Chopina i Wieniawskiego (notabene pamięci

tej drugiej postaci mistrz wiolonczeli w 1880 roku zadedykował napisanego przez siebie mazurka). David Popper urodził się w Pradze, w czeskiej rodzinie żydowskiej. Niecałe dwa lata przed nim, w 1841 roku w oddalonej od stolicy Czech o kilkanaście kilometrów miejscowości Nelahozeves przyszedł na świat Antonín Dvořák. Jedną z dziedzin jego działalności była kompozycja oper – napisał ich dziesięć, przyporządkujmy jego dzieło zatem do operowej części koncertowego programu. Z dorobku artysty na finał Międzynarodowej Akademii Wiolonczelowej wybrana została jednak miniatura *Klid (Spokój)* w opracowaniu Henryka Krzeszowca. Jest to piąta, przepiękna nostalgicznie brzmiąca część cyklu sześciu utworów charakterystycznych, zatytułowanego *Ze Šumavy*. Być może właśnie ze względu na wyrażaną przez muzykę tęsknotę Dvořák przearanżował tę część z myślą o swojej pożegnalnej trasie koncertowej po Czechach przed wyjazdem do Stanów Zjednoczonych. Kompozytor musiał już wtedy przeczuwać, że za oceanem trudno mu będzie długo wytrzymać. Dręczony żalem za rodzinnymi stronami spędził tam tylko dwa i pół roku, od których i tak należałoby odliczyć lato 1894 roku spędzone w położonej w Środkowych Czechach Vysokiej i chyba też pobyty w amerykańskim Spillville zamieszkanym przez czeską mniejszość narodową. Zaraz potem powróci na moment operowa twórczość Gioacchina Rossiniego. *Cyrulik sewilski*, pomimo fiaska swojej rzymskiej premiery w 1816 roku, to zdecydowanie najpopularniejsze jego dzieło teatralne. *Uwertura*, którą na zespół wiolonczelowy opracował Stephen Watkins, została pierwotnie skomponowana z myślą o *Aurelianie w Palmirze*, potem jeszcze, po modyfikacji wykorzystano ją w *Elżbiecie królowej Anglii*. Krótka introdukcja *Andante maestoso* w E-dur wiedzie do sedna operowego wprowadzenia w tempie *Allegro* z dwoma słynnymi tematami – pierwszym podjętym w e-moll przez smyczki, drugim przez obój, flet i róg w G-dur. Finałowy koncert Międzynarodowej Akademii Wiolonczelowej zakończy utwór współczesny przełamujący stylistyczne ograniczenia gatunkowe. Jego autor, niemiecki kompozytor i waltornista Wilhelm Kaiser-Lindemann interesował się muzyką pozaeuropejską, czego przejawem były odbywane od lat osiemdziesiątych podróże do Indii. Związany był też z zespołem wiolonczelowym Die 12 Cellisten składającym się z wiolonczelistów orkiestry Filharmoników Berlińskich, na potrzeby którego opracowywał muzykę różnorodną gatunkowo, często utrzymaną w popularnych stylach. *Bossa Nova Philharmonica* zawiera oczywiście elementy słynnego brazylijskiego stylu muzycznego, który narodził się w latach pięćdziesiątych XX wieku, z charakterystycznymi rytmami, fakturą i artykulacją naśladującymi grę na gitarze oraz typową powłóczystością muzycznego nurtu.

Organizator: NFM – instytucja kultury współprowadzona przez:

Wrocław miasto spotkań

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

DOLNY
ŚLĄSK

Mecenas
Tytułarny NFM:

Mecenas
NFM:

STRABAG
WORK ON PROGRESS

Partnerzy
strategiczni NFM:

LOKUM
DEVELOPMENT

Partnerzy NFM:

Sudety+
Stowarzyszenie Kultury i Sztuki

FANUC

Partnerzy medialni NFM:

TVP
KULTURA

TYGODNIK
POWSZECHNY

dwójka
POLSKIE RADIO

Radio Studio
Chopin

RADIO
WROCLAW

polmic.pl

www.wroclaw.pl

iram
wrocławskie radio